

Na ta skupni sestanek treh bratskih učiteljskih društev vabi prav uljudno vse p. n. društvenike in prijatelje šole

Istra.

Slovensko učiteljsko društvo za koprski okraj zboruje v četrtek 17. vel. travna ob deveti uri predpoldne v Boljuncu s sledečim vzporedom: 1.) Nazorni pouk v nižji skupini. 2.) Branje zapisnika zadnjega obč. zbora. 3.) Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 4.) Razgovor o krajnih šolskih svetih, po sklepu učit. zaveze (referira g. Vek. Bunc). 5.) Volitev novega odbora. 6.) Volitev delegatov k Zavezinemu zborovanju. 7.) Eventuelni predlogi in nasveti. 8.) Petje, pesmi iz pesmarice „Glasbene Matice“ št. 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 15., 18., 24., 25., 35., 37., 49., 56., 60.

K obilni vdeležbi vabi

odbor.

Poročilo finančnega odseka

k preuravnavi pokojninskih užitkov za učiteljske osebe in njih vdove in sirote na Kranjskem. (Učiteljski pokojninski zakon).

Visoki deželni zbor! V smislu deželnozbornskega sklepa z dne 21. mal. travna 1899. l. je predložil deželni odbor načrt zakona, s katerim se spreminjajo §§ 58., 61., 63., 64., 69., 72., 73., 74., 75. in 79. dež. zak. z dne 29. mal. travna 1873., št. 22. Kako se preskrbljujejo njih ostali, določajo §§ 57. do 66. in 68. do 79. tega zakona. § 67. je že razveljavljen po § 9. zakona z dne 29. novembra 1890, dež. zak. št. 23. Po deželnem odboru nasvetovane spremembe pokojninskih določil se v obče strinjajo z načeli drž. zakona z dne 14. vel. travna 1896, drž. zak. št. 74., in z določili pokojninskega statuta za deželne uradnike.

Ta načela je sprejel tudi finančni odsek, predlaga pa, da se v novi pokojninski zakon sprejmo vsa določila, zadevajoča vpokojevanje učiteljskih oseb in preskrbljevanje njih vdov in sirot. Sprejeli so se tedaj v načrt tudi §§ 57., 59., 60., 62., 65., 66., 68., 70., 71., 76., 77. in 78. zakona z dne 29. mal. travna 1873.

To se je zdelo potrebno zaradi boljšega pregleda vseh pokojninskih določil, enakomernega besedila v slovenskem in nemškem načrtu in tudi zaradi tega, da se odpravijo dvomi, kako je postopati z učiteljicami-vdovami in njih sirotami (§§ 66. in 74.). Kranjsko učiteljstvo zahteva v vedno se množočih peticijah, da se pokojninski zakon v obče preuredi v smislu zakona z dne 14. vel. travna 1896, št. 74., d. z. tako, da bodo učitelji in njihove vdove in sirote dobivale enake pokojnine, kakor drž. uradniki 11., 10. in 9. činovnega razreda in njihove vdove in sirote. Potemtakem bi dobivale učiteljske vdove po 800, 1000 in 1200 K pokojnine.

Posebno se pa zahteva:

1.) Vštevanje vseh službenih let pri odmerjanju učiteljeve pokojnine;

2.) vštevanje provizoriških službenih in aktivnih vojaških let — po zrelostnem izpitu — v službeni čas;

3.) skrčenje službene dobe na 35 let in

4.) v pokojnino vstevne aktivitetne primere.

Finančni odsek je tem predaleč segajočim prošnjam in zahtevam vstregel, kolikor je to z ozirom na deželne finance sploh mogoče, ter predlaga sedanjim razmeram primerno preuredbo pokojninskega zakona. Odpravi se pred vsem najneugodnejša določba sedanjega zakona (§ 64.), po kateri dobiva učitelj po 10 službenih letih tretjino vstevne plače, čez 15 let $\frac{2}{3}$ in potem vsakih 5 let po $\frac{1}{3}$ več, čez 20 let polovico plače. Po novem načrtu zakona dobi učitelj čez 10 (oziroma tudi že čez 5 let, § 64.) 40% službenih prejemkov, potem pa vsako leto (šest mesecev se šteje za celo leto) po 2%. Učitelj (učiteljica) dobi tedaj po 15 službenih letih polovico vseh vstevnih prejemkov, in čez 20 let 60%. Do sedaj je dobival po 20 do 25 letih samo polovico

plače. Razun tega se je določila najnižja normalna pokojnina za učitelja na 800 K in za vdovo na 600 K. Za vdove je bilo do sedaj najslabše preskrbljeno, 51 vdov dobiva sedaj skupaj 10.695 gld., ali počez vsaka po 209 gld. Ako je imel učitelj 400 gld. plače, je dobila vdova 133 gld. pokojnine. Tudi sedanjim vdovam se zvišajo pokojnine za 25%, ako imajo manj, kakor bi dobile po novem zakonu, in bodo imele najmanj 500 K na leto.

Da bi se učiteljem vštevala vsa provizorična leta po zrelostnem izpitu, temu nasprotuje državni šolski zakon z dne 14. vel. travna 1869. l., drž. zak. št. 62 (§ 56.), po katerem se všteva službena doba šele po dovršenem izpitu o učni usposobljenosti.

Ako bi se hotela službena doba skrajšati na 35 let, bi se s tem potreščina za pokojninski zaklad zopet na deželne finance prav občutno pomnožila. Prosilci, ki se vedno sklicujejo na državne uradnike, se opozarjajo na to, da tudi tisti državni uradniki, ki so dovršili visoke šole in pridejo pozneje do službe, šele po 40 letnem službovanju dobodo polno pokojnino.

Finančni odsek se tudi ni mogel odločiti za to, nasvetovati, da bi se aktivna vojaška leta vštevala v službeni čas, ker imajo učitelji glede vojaških dolžnosti precejšnje olajšave in se tistim, ki morajo že kot učitelji iti k vojakom, s tem ne pretrga učiteljska službena doba.

Aktivitetne doklade in stanarine se nikjer ne vtevajo v pokojnino. Ako se tudi vsem zahtevam učiteljstva ne more vstreči, se mora vendar priznati, da je nasvetovani načrt zakona v primeri s pokojninskimi zakoni za učiteljstvo drugih dežel šteti med najugodnejše. Novejša deželna zakona z dne 5. mal. srpana 1899. l. in 19. kimavca 1899. l. za Moravsko, oziroma Koroško sta za učiteljstvo manj ugodna.

Pridržujoč si daljše ustno utemeljevanje načrta predlaga finančni odsek:

Visoki deželni zbor izvoli skleniti:

1.) Priloženemu načrtu zakona se ustno pritrjuje.

2.) Deželnemu odboru se naroča, da načrtu izposluje Najvišje potrjenje.

V Ljubljani, dne 23. mal. travna 1900.

Iv. Hribar,
načelnik.

Višnikar,
poročevalec.

Književnost in umetnost.

Jakob Ruda. Drama v treh dejanjih. Spisal Ivan Cankar. Ljubljana 1900. Založil L. Schwentner. Cena 1.20 K, po pošti 10 h več. Cankar se je prikupil slovenskemu narodu že po „Erotiki“ in po „Vinjetah“. Pa tudi na dramatiškem polju se je pokazal Cankar kot spretnega pisatelja. „Jakob Ruda“, ki je dosegel na slovenskem odru v Ljubljani popoln uspeh, spada med najboljše slovenske izvirne drame, zato to lepo knjigo kar najtopleje priporočamo. Kakor sploh vse knjige, ki izidejo v Schwentnerjevi zalozi, ima tudi ta najnovejša knjiga zelo ukusno zunanjo obliko.

Bibliotheca paedagogica. Verzeichnis von Werken der Erziehungs- und Unterrichtswissenschaft, von gangbaren Schulbüchern, Musikalien etc., sowie der neuesten Lehrmittel auf dem Gebiete des Anschauungsunterrichtes. 11. Ausgabe. Dobiva se v založbi tvrdke Ig. von Kleinmayr & Fed. Bamberg.

Vestnik.

Učiteljski konvikt v Ljubljani. G. Rudolf Piš, učitelj v Cerknici, na knj. kr. podr. šte. 121. 14.5 K; gospa Marija Jekovec 4 K namesto venca na grob svoji prijateljici; g. Anton Grmek, učitelj pri Sv. Lenu nad Škofjo Loko 10 K; gosp. Karol Matajec, učitelj v Logatcu, na knj. kr. podr. šte. 127. 6 K.